

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pod leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 2-3878
NO. 190. — ŠTEV. 190.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1931, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 14, 1931. — PETEK, 14. AVGUSTA 1931

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays,
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 2-3878

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX.

MACHADO SE JE ZAČEL POGAJATI Z VSTAŠI

VSTAJA SE JE ZAČELA Z BLISKOVITO NAGLICO ŠIRITI PO VSEM OTOKU

Med vstaši in vladnimi četami je bilo uveljavljeno štirindvajset ur trajajoče premirje. — Prejšnji dan so se završili vroči boji v Sierra Moreni in Vueltas. — Vladne čete pod poveljstvom kaptana Arana so zmagale. — Vstaši baje kontroli rajo šest provinc. — Ameriška vlada se še ni odločila, če bo posredovala ali ne.

HAVANA, Kuba, 13. avgusta. — Na povelje predsednika Machade je provincialna vlada v Santa Clara suspendirala vse vojaške aktivnosti. Pozneje je bilo rečeno, da se je Machado podal v središče vstaje, da se na licu mesta pogaja z revolucionarnimi voditelji.

Na strani upornikov so zbrani najrazličnejši elementi. Med njimi se nahajajo tudi: bivši predsednik Mario Menocal, polkovnik Carlos Mendieta in polkovnik Miguel Mariano Gomez. Za enkrat se še ni moglo izvedeti, če se bo Machado direktno pogajal z njimi ali pa potom kakega posredovalca.

Med vladnimi in revolucionarnimi četami je bilo uveljavljeno štirindvajset ur trajajoče premirje.

HAVANA, Kuba, 13. avgusta. — Vladne čete po vsej Kubi se pripravljajo, da zatro revolucionarno gibanje, kakoršno se že štirinajst let ni povajilo na Kubi. Predsednik Gerardo Machado je odšel zjutraj iz glavnega mesta, da osebno nadzruje vse vojaške priprave.

Odpeljal se je s posebnim vlakom v spremstvu svojih vojaških svetovalcev in štiridesetih do zob oboroženih vojakov. Kam je bil namenjen, se ni moglo izvedeti, toda domnevava se, da je bil cilj njegovega potovanja Pinar del Rio, kjer so vstaši najbolj aktivni.

V vročih bojih poročajo iz Sierre Morene in Vueltasa, kjer so napravili vstaši veliko škodo na vladni lastnini.

Voditelj vstaje general Mario Menocal je baje z ostalimi vstaškimi voditelji obkoljen v Mantui, v provinci Pinar del Rio. Vlada pravi, da ima natančne informacije, kje se mudijo vsataški voditelji ter da bodo v najkrajšem času bodisi zajeti, bodisi usmrčeni.

Glavno mesto Kube, Havana, je deloma mirno. Sinoč se je, predsednik Machado vozil celo uro po mestnih ulicah, pa ga ni nihče nadlegoval.

Pri Ceja del Negro, kjer se je pred petintridesetimi leti završila zgodovinska bitka med Antoniom Maceom in generalom Bernalom, je bilo usmrčenih trinajst vstašev, šestindvajset pa ujetih.

Zmagale so vladne čete pod poveljstvom kaptana Fernanda Arana. Tekom bojev, ki so se zvršili zadnje dni, je bilo usmrčenih nad šestdeset vstašev, dvesto jih je pa bilo ujetih.

HAVANA, Kuba, 13. avgusta. — Iz provinciala poročajo, da se je revolucija razširila po pretežnem delu polotoka. Vlada sama priznava, da so vstaške čete koncentrirane na devetnštiridesetih mestih v šestih provincah. Največ jih je v okolici Santa Clar in Pinar del Rio. Posamezni oddeleki štejejo od osmedeset do devetdeset mož.

Vroča bitka, ki traja že osem ur, se še vedno nadaljuje pri Cienfuegos. Poročila ne omenjajo izgub.

WASHINGTON, D. C., 13. avgusta. — Porocila o vstaji na Kubi so zelo presenetila predsednika Hooverja in uradnike v državnem departmantu.

Uradniki se vprašujejo, če se bo revolucija, ki je naperjena proti predsedniku Machadi, razširila po

AMERIKANCA IMATA SMOLO NA JAPONSKEM

Ameriška letalca, ki sta nameravala poleteti okoli sveta, bosta kaznovana na Japonskem, ker sta fotografirala utrdbe.

TOKIO, Japonska, 13. avgusta. — Japonske oblasti bodo kaznovale ameriška letalca Pangborn in Herndona, ker sta brez dovoljenja letela preko japonskega ozemlja ter poleg tudi fotografirala japonske utrdbe.

Posebni prokurator ju je že par-krat zaslišal.

Japonski pometni minister Kozumi je rekpel danes, da sta se letalca precej pregrisia, toda da sta storila to nevede in brez slabega namenta. Jutri jima bo naložena kazna, ki pa ne bo pretežka.

Letalca sta pod neprestanim policijskim nadzorstvom. Japonske oblasti sta jima aeroplani zaplenile.

Letalca izjavljata, da bosta poleg preko Pacifika v Združene države, kakor hitro bo njuna zadeva na Japonskem uravnana.

GANDHI NAJBRŽ NE ODPOTUJE

Indijski voditelj vztraja pri pogojih za potovanje. — Podkralj je vprašal vlado za svet.

BOMBAY, Indija, 13. avgusta. — Med vlado in indijskimi nacijonalisti je nastalo prerekanje glede sodeležbe Mahatme Gandhija na konferenci v Londonu.

Gandhi je namreč stavil pogoje, ki pa so ostali še neodgovorjeni.

Neradni sklep indijskega voditelja, da ne bo potonal v London je vzbudil v Simli veliko razočaranje.

Dosedaj so domnevali, da je nedoločnost Gandhija le pretveza, da obdrži vlado v nejasnem glede svojih ciljev. Podkralj je predložil celo zadevo londonski vladu, in odgovora je treba pričakovati pred petkom.

Medtem pa so se ljudje, ki bi moral spremniti Gandhija v London, definitivno odločili, da ga ne bodo spremnili.

Današnji razvoji so prinesli vladu nadaljni poraz.

Sir Prukšat Takardaš, indijski veletrgovec z bombaževino, ne bo odpotoval v protest proti temu, da je podkraj sklenil razveljaviti dve nadaljni imenovanji delegatov zbornice.

vsej Kubi, in če bodo morale Združene države posredovati, da se ustvari mir.

Na Kubi je nad tisoč petsto milijonov dolarjev ameriškega kapitala; več kot v katerikoli drugi republike latinske Amerike.

Od leta 1898 do leta 1902 sta general John R. Brooke in general Leonard Wood načelovala vojaški vladni na Kubi.

Edina intervencija Združenih držav je bila leta 1906. Administracija je resignirala ter pustila Kubo brez vlade. Predsednik Roosevelt je posodal na otok 7500 mornariških vojakov, da so napravili red, nakar so Združene države začasno prevzele vlado.

Nato so se ameriški mornariški vojaki še dvakrat izkrcali na Kubi in sicer leta 1912 in leta 1917 ter ohranili mir tekom državljanškega konflikta.

LJUBOSUMNOST JE POVZROČILA TRAGEDIJO

Ljubosumna bolniška strežnica je obstrelila zdravnika in usmrtila samo sebe. — Zdravnik je redkobeseden.

Sestindvajsetletna bolniška strežnica Agnes Birdseye je v sredo nevarno obstrelila 34-letnega dr. Milltona Tomaževskega.

Ko je policija vdrla v zdravnikovo pisarno, je našla steržnico mrtvo na tleh, dokler se je poleg nje vijak zdravnik v silnih bolečinah. Kroga je ga zadelna v hrbot. Odveč so ga v bolnišnico, kjer je nekaj časa trdrovaten molčal. Šele na dolgotrajno privgorjanje državnega pravdavnega mu se je toliko razvezal jezik, da je rekpel.

Pozvonilo je. Šel sem k vratom, da bi jih odpri. Tedaj je pa ustrialna name.

Drugega ni hotel povedati.

Pozneje je rekpel okrajni pravnik:

— Vzrok te tragedije je ljubosumnost. Oma je štiri leta dela pri njem, in kot pravijo sosedje, sta bila velika prijatelja.

V žepu samomorilke so našli začrni in poročni prstan.

ROMUNSKI KRALJ SKUŠA POMAGATI BANKAM

BUKAREŠTA, Romunsko, 13. avgusta. — Romunski kralj Carol je zelo presenetila vest, da je bankrotiral velik romunski bančni avd "Bank of Berkowitz". Tudi "Ostenbank" s štirinajstimi podružnicami je zaprla svoja vrata.

Karol je pozval k sebi govornika Narodne banke Manolescu, finančnega ministra Argetoana in francoskega finančnega izvedenca Autuona.

Po dolgotrajnem in temeljnem posvetovanju so sklenili, naj se ustanovi zveza vseh velikih bank.

ŽENE NI PRIPOROČLJVO TEPSTI

Na Long Island je bil včeraj obsojen a tri meseca ječe sedemindvajsetletni Robert Mullery, ker je pretepal svojo ženo. Mullery je bil pred kratkim odpuščen iz policijske službe. Neko se je že moral zaravnati istega pregrška zagovarjati pred sodiščem.

Tedaj mu je rekpel sodnik, naj pušča ženo v miru in mu zapreti, da ga bo obsodil, če se kaj takega zoper ponovi. Kot je videti, je sodnik izpolnil svojo obljubo.

Zahajevanje reorganizacije armade, da se prepriči nadvlado vojaških voditeljev.

ZHANJI, Kitajska, 13. avgusta. — Kantska vlada še moč gleda mirovnih pogajanj, katere vodi baje v mankiško vlado.

Zahajevanje reorganizacije armade, da se prepriči katemerkoli voditelju dobiti premoč v silni narod.

Nadaljnje zahteve kantske vlade so:

— Oproščanje Hu-Han-Mina, prejšnjega voditelja zakonodajnega oddeшка nacionalistične vlade, ki je zaprl radi upora proti predsedniku Cang-Kaj-Seku. Nadalje amnestijo vseh voditeljev, ki so postali nepriljubljeni pri vladi.

Glasi se, da bo dobil Lin-Jun-

čion mesto finalnega komisarja, če bo odstopil.

Kot možnega naslednika Lina omenjajo Sungo-ja.

Kantska vlada je uvedla monopoli na tobak, da poveča državne dohode. Pozvala je vse poljedelce,

ARETACIJA IN OBSODBA MORILCEV

Trije moški, ki so usmrtili dva fanta in dve deklici so bili aretirani in obsojeni v dosmrtno jeko.

ANN HARBOR, Mich., 13. avgusta. Nocjo so bili obsojeni v dosmrtno jeko Nathan Blackstone, Fred Smith in Harry Oliver, ki so prisilni, da so umorili dve deklici in dva fanta. Trupla so našli polli z gazolinom in začagli.

Država Michigan nima smrtne kazni.

YPSILANTI, Mich., 13. avgusta. Dvesto uradnikov, med njimi petdeset pomožnih šerifov in dvesto državnih policistov, je imelo danes dosti opravka, da so zadržali razburjeni ljudski množiči, ko se je izvedelo, da so bili aretirani trije moški, ki so usmrtili dve deklici in dva mlada fanti. Aretirani so bili 30-letni zamorec Nathan Blackstone ter Herbert Smith in Frank Oliver, ki sta dosti mlajši. Ako bi prišli ljudem v pest, bi jih brez dvojna lincila.

ANN HARBOR, Mich., 13. avgusta. — Ko se je izvedelo, da bodo prisiljali sem morilice deklic Vivian Gold in Ann May Harrison ter fanov Thomasa Whealeya in Harry-a Lora, se je zbrala pred tukajšnjim jetišnico ogromna množica prebivalstva. Policija je moral oddati na množičo več slepih strelcev, predno so razburjeni ljudje razšli.

Ker je bila za aretacijo morilica razpisana visoka nagrada, sta izbrabila dva Blackstonova znance priljubljeno v ovadilu.

Blackstone je priznal, da se je podal s svojima dvema mladima tovarišema na roparski pohod.

Ob gozdni poti so opazili avtomobil, katerem so se nahajali omenjeni mladi ljudje. Hoteli so jih prestrašili in nato oropati. Pri tem je pa Blackstone tovarš po nesreči ustrežil petnajstletno Vivian Gold. Nato so sklenili tudi ostale tri usmrtili. Trupla so položili v avtomobil, jih polli z gazolonom ter začagli.

MARSEILLE, Francija, 13. avgusta. — Francoski ministrski predsednik Laval se je odzval vabilu nemškega kanclerja Brueninga ter bo odpotoval dne 28. avgusta v Berlin. Tam bo prisostvoval francosko-nemški konferenci.

PARIZ, Francija, 13. avgusta. — Francoski ministrski predsednik Laval se je odzval vabilu nemškega kanclerja Brueninga ter bo odpotoval dne 28. avgusta v Berlin. Tam bo prisostvoval francosko-nemški konferenci.

ZDRAVSTVENO STANJE
LLOYD GEORGEA

LONDON, Anglija, 13. avgusta. — Zdravniki so danes izjavili, da se bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George izredno dobro počuti. Zle posledice operacije so popolnoma izginile.

NATO, N. M., 13. avgusta. — Na tukajšnjem zborovanju so bili odobreni načrti za graditev bolnišnice, ki bo veljala tri milijone dolarjev ter bo predvsem namenjena za bolne in stare katoliške duhovnike.

Bolnišnica se bo imenovala "Apostol St. Paul Sanatorium".

KANTON SE POGAJA Z NANKINGOM

Kantončani zahtevajo reorganizacijo armade, da se prepriči nadvlado vojaških voditeljev.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
118 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**"GLAS NARODA"**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00	
in Kanado	\$6.00	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	\$3.00	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Na četr leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopis bres podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se bavovi podljati po Money Order. Pri spremembki kraja naročnika, prosimo, da se nam tudi prejme bivališče naznani, da hitreje najde mo naslovnika.

"GLAS NARODA", 218 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-3878

GANGSTERJI PRED SODIŠČEM

Zid, s katerim so se obdajali gangsterji in raketirji, se je začel majati.

Cikaški Capone, ki ima na vesti nebroj zločinov, pa se mu je do pred kratkim vselej posrečilo izogniti se postavi, bo moral sedeti.

Ista usoda je doletela prosluhlega newyorškega gangsterja "Legs" Diamonda. Porota ga je spoznala krivim, in v sredo ga je obsodil sodnik Hopkins na štiri leta ječe.

Medtem, ko se bo pokoril za svoje grehe, ga bodo paše parkrat pozvali pred sodišče, kajti državne oblasti se morajo ž njim še o marsičem pomeniti. Newyorški državni pravnik upa, da ga bo mogoče spraviti do smrti v ječu.

Diamondovi odvetniki so vložili priziv, in Diamond upa, da bo mogoče tu ali tam dobiti kaka skrivna vrata, skozi katera se bo izmuznil v zlato svobodo.

To se mu pa najbrž ne bo posrečilo. Kajti, če se mu kaj takega posreči, bi bili vsi zločinci, gangsterji in raketirji potrjeni v veri, da jim postava in pravica ne moreta do živega.

V Diamondovem slučaju pa ni najvažnejši faktor kazen, ki mu je bila prisojena, pač pa dejstvo, da ga je porota po razmeroma kratkem posvetovanju spoznala za krivega.

Newyorški porotniki so bili vse drugačnega kova kot so bili porotniki v Troy, N. Y., ki so Diamonda oprostili obtožbe, da je bil soudeležen pri napadu na farmerja Groverja Parksa, kateri ni hotel gangsterjem izdati nekega konkurenčnega munčajnarskega podjetja.

Porotniki v onem procesu so se opirali na izjave prič, ki so očividno krivo pričale in pokrivem prisegle.

Isti "dokazi" so pa povsem odpovedali v procesu proti Diamondovemu pomočniku, ki je bil obtožen skrivne pri napadu na Parksa.

Diamondov pomočnik je bil spoznan krivim in obsojen.

To je bil prvi udarec proti zločinski tolpi, ki je proučalo pivo in žganje na debelo ter izvajala nekako strahovlado v Catskills.

Drugi, dosti hujši udarec je pa tvorila obsodba Diamonda, ki je bil zatrudno prepričan, da se mu nemore nizgodi.

Glorija, s katero so se obdajali zločinci, je začela giniti.

V doglednem času bodo prišli drug za drugim na vrsto, in pošteno prebivalstvo se bo goboko oddahnilo.

VSE ONE ROJAKE SIROM ZDRUŽENIH DRŽAV IN KANADE, KI ŠE NIMAJO PRI NAS VLOG, VABIMO, DA SE PRIDRUŽIJO NAŠIM MNOGOŠTEVILNIM VLAGATELJEM

Denar je pri nas varno naložen in ga zmorejo vlagatelji dvigniti takoj, brez vaseke odpovedi, kar je v mnogih slučajih zelo važno.

Vloge obrestujemo po 4%

Sakser State Bank

13 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

Iz Slovenije.

Dr. Fr. Ilešič — šestdesetletnik.

30. julija je praznoval 60-letnico svojega rojstva dr. Fran Ilešič, redni profesor za slovenski jezik in književnost v Zagrebu, eden naših najbolj plodovitih in delavnih literarnih zgodovinarjev, publicistov in ideologov našega narodnega osvobojenja.

Dr. Ilešič se je rodil dne 30. julija 1871 pri Sv. Juriju, ob Ščavnici. Gimnazijo je študiral v Mariboru, univerzitet Gradaču in leta 1901 promoviral sub auspiciis imperatoris. Poučeval je na I. in II. državni gimnaziji ter na ženskem učiteljski v Ljubljani, po preobratu pa je bil po klican za rednega profesorja na zagrebško univerzo.

Knjigevno in publicistično delo, ki ga je dr. Ilešič opravil v svojem življenju, je ogromno. V nešteth razpravah, člankih in listkih je obravnaval probleme naše kulturne zgodovine — in skoraj ni dobe v naši preteklosti in ni kota v naši domovini, ki se ga ne bi bil dotaknil njegov ustvarjajoči duh. S posebno ljubeznijo je študiral kulturno svoje najobje štajerske domovine in od tod je najbrž našel pot do svojega modernega ilirizma — do idej, s katerimi je pomagal rušiti staro monarhijo in po katerih je postal eden najboljših utemeljitev novega časa in naše svobode.

Slaboumnno grofica v ljubljanski odgonki postaji.

Odgonska postaja na magistratu ima časih zanimive goste.

Tako je imela te dni v svojih zaporih tudi 32-letno grofico L., katere starši so živeli pred leti v Ljubljani in po prevratu izgubili vse svoje premoženje. To je tako vplivalo na starše, da so kmalu po tem udarcu umrli. Mlada grofica je v Gradišču stopila v službo k nekemu zlatarju, kjer je bila uslužbena več let, dokler se niso pojavili na njej znaki slaboumnosti. Pred kratkim se je pripejala v Ljubljano, kjer je upala najti zaslukha. Tega ni našla in tako se je zgodilo, da je končno zašla na magistrat na odgonsko postajo, kadar so jo poslali v spremstvu v Gradeč v njeno domovinsko občino.

Obenem s to slaboumnico so našli na odgonski postaji začasno zavetišče še dve blazni ženski in neki slaboumnež.

"Moja ali tvoja smrt".

Te dni je prišlo k Prašnikarjevem v Zagorici in vas več fantov. Fantje so prisledili in kmalu se je razlegalo fantovsko petje. Vmes pa so pili tudi žganje, katerega je gospodar fantom dal zastonj.

Že okoli polnoči so se fantje odpravljali domov. Pred večjo pa je postal Povirkov France že nekoliko vinjenega Peterkovega Luko, ce se gre z njim metati. Luko se je za odgovor zakral vanj z vso silo. Primenil pa je padel. To ga je tako ujel, da je vzel nož in z besedami "moja ali pa tvoja smrt" maskočil Franceta. Da se ga ubrani, je Franceti pobar poleno in lopnil z njim napadajočega po glavi. Luko se je pri priči zgrudil ter nezavesten obležal. Od nekod je pridrivel še nekli fant in udaril še enkrat po nezavestnem Luku, ki se pa ni več ganil. Zavedel se niti drugega dne, kljub temu, da so ga z vsem močem dramili. Bruhal je tudi kri, zato sa ga prepeljal v ljubljansko bolničko, kjer se boril s smrtno, vendar je upame, da bo ostal pri življenju.

Pri padcu s kolesa se mu je zobilje zarilo v grlo.

29. junija zjutraj se je priprnila zopet huda kolesarska nesreča Videlic Andreju iz Rodenj štv. 10 pri Radovljici. Uslužben je bil v tukajšnjih tovarnah Kranjske industrijske družbe, vozil pa se je s svojim kolesom redno domov v Rodnje, kjer je imel družino.

Tako se je napotil tudi 29. julija zjutraj ob 6. uri iz tovarna domov; ta teden je imel namreč močno siščbo. Na križišču železnice in ceste pod klancem v bližini Čuvaljnici pod Koroško Belo se mu je iz neznanih varokov med vožnjo prelomilo kolpo. Videlic je padel. Močno se je poškodoval na obravi v rokah. Padel je s obravom v tla. Sunek je bil tolken, da mu je zbilj umetno deliljast v grlo.

tako spoznali, da jih je on izvršil all je vsaj pri njih sodeloval.

Na pokoji je Ivan Magerle spravljajil, nato je pa, ko je spoznal, da ni izhoda, vsi priznal. Povedal je, da je v teku enega meseca vloni na 10 krajih in pokrajev za skoraj 40 točec din blaga in denarja. Vloni, ki jih je prizal, so sledili: V noči na 23. junija je vloni v zdravniško sobo železniške centralne ambulance in odnesel več kirurških instrumentov v vrednosti 6420 Din. V noči na 25. junija je vloni v tržaško Katarine Denclove na Betnavski in si prisvojil cigaret in drugega blaga za 1277 dinarjev.

Nesreča sodnika dr. Brežnika na Gorjancih.

28. julija na vse zgodaj zjutraj se je napotila iz Št. Jerneja na Dolenskem večja družba na bližnje Gorjance. Med izletniki je bil tudi tam na počitnicah se mudeči bivši Novomeški dr. Viktor Brežnik, sedaj sodnik v Somboru, velik prijatelj ter oboževalec skrivnostnih vrhov in sotesk Kuke gore.

Pod cerkvico svetega Miklavža so podirali Majzljevi delavci buvke, Izletniki so jih opazovali pri njihovem težkem in nevarnem poslu. Pa je dr. Brežnik tudi sam poskusil, kako se podira drevje. Podsekal je precejšnje deblo, da se je ile še malo držalo na kar se je uprl vanj in ga tudi resnično podril. Pri padanju drevesa je grozilo, da mu zgremi glavno deblo na glavo, poleg stojecga nečaka Dodota pa da ubijejo težake, lomeče se veje. Vsi prisotni so priveli klicati, naj se umakneta. Res sa pravocasno odškodila, dr. Brežnik pa se je med tem zadel s ostro sekira v spodnji del levih meč ter je bil v trenutku ves v krvi. Kot britev ostra sekira mu je presekala hlačnico ter obstala dva centimetra pod koko tik kosti. To k sreči ni ranila, pač pa mu je prezrela močno žilo dovodnico, iz katere se je vili kri. Urno si ga prenesli delavci k bližnjem planinski postojanki ob Miklavževi cerkvici. Tam se mudil nečak Dodot s cigarami, nogavicami, rokavicami itd. v skupni vrednosti 3862 Din.

Razentež je gotovo, da je skušal vloniti tudi v razne druge lokale in v privatna stanovanja, pa je bil zasačen in pregnan, tako na pr. v Linhartov dvon na Tržaški cesti v neko vilu v Primorski ulici itd. Nadalje je tudi verjetno, da ima veste še druge vloome kar bo pojasnila nadaljnja preiskava. Ko je Magerle priznal svoje zločine, je povedal tudi za svoje skrivališče v gozdru na poboju Pohorja nad Radovanjem in odvedel s seboj na "svoj dom" politične organe.

Magerletovo bivališča je bilo v obliki šotorja, urejeno kakih 100 metrov visoko v bregu v skoraj nepristopni goščavi. Tam je prebil dnevne, ponoči pa po skritih poteh hodi v mestu in okolico na svoje zločinsko delo. Večino ukradenega blaga je imel še pri sebi v šotoru, le nekaj malega je odprodal in polede ali popuščil. Tega blaga je bilo toliko, da so ga moralni pripeljati na policijo z vozom.

Aretiran Ivan Magerle je bil dolje že 7-krat kaznovan radi tatvin v lomov. Zadnjik je bil po dveletnem zaporu izpuščen iz mariborske moške kaznilnice še dne 16. decembra lani. Ker je bil iz Maribora izgnan, se je potikal sprva po Kranjskem in Hrvaškem, po Bin-

koščih pa je prišel v Maribor in prečeval sprva v Betnivskem gozdu, na to si je uredil svoje "letno bivališče" na poboku Pohorja. Vljamije, kot trdi, vedno sam in sicer s ponarejenimi ključi, ali pa je odolmil žabnice z železnim drogom. Aretacija Magerleta je vzbudila v Mariboru in okolici splošno zadovoljnost, kajti v zadnjem času ni bil niklep več varen svojega imetja.

In žena se je natančno ravnila po zdravnikovem navodilu.

Ko je rojak nekega pooldne ležal na postelji, so mu začele bloditi čudne misli po glavi.

Spomnil se je, da ima v kleti še nekaj galon predlanske pijače in je milo prosil ženo, na ju mu da kozačec iskrečega se kaliforničana.

— Ne vem, če bi ti dala vina ali ne. — je odvrnila v skrbih.

Zdravnik je rekel, da smeš samo

zdraviti stvari. Vino bo pa namera pretežko zate.

— Ah, kar natoči ga. Nikar se se ne bo, ne bo pretežko. Bom pa kozačec z obema rokama prijet.

Dopisi.

Peter Zgaga

Brooklyn, N. Y.

Zadnji izlet, katerega je priredilo društvo "Bratska Zveza" iz Brooklyn pri "Revnemu hudiču". Je bil dobro obiskan, in vsi navzoči so bili prav zadovoljni. Zato je bil pri zadnjih sej sklenjeno, da priredi društvo dne 6. septembra še en piknik v gozdu za "Revnemu hudičem".

Na razpolago bo vsem izletnikom dovolj vsakovrstnih okrepil bodisi dobre pišeckakor tudi klobas in na raznem pečenih dobrat.

Društvo se priporoča, da se vsi rojaci in rojakinje udeleže, ker zavabo bo dovolj za mlade in stare;

tudi za otroke bo preskrbljeno in brez vsake vstopnine, vsakemu prostoto.

Porocvalec.

Girard, Ohio.

Politična borba za nominacijo našega kandidata, Mr. Joe Cekuta za councilmana je sijajno izpadla. Naš kandidat je porazil oba nasprotnika s precejšnjo večino. Obenem je pa vse veliki triumf za našo naselbino, da bo prvi Slovenec v zgodovini naših naselbine councilman.

Obenem se prav lepo zahvalim v imenu našega kandidata vsem našim rojakinjem in drugim, ki ste složno nastopili pri volitvah in pripomogli do zmage.

Pozdrav vsem skupaj!

John Dolcic.

Moda se od leta do leta izpremeni.

Zdaj so začele ženske nositi klobučke, ki so podobni precej plastični orehovi lupini.

Samoa, da so za spoznanje večji, morda imajo v svojih perotih takšne zmožnosti, toda mrhe nočajo odleteti niti pol ure vstran.

Neprestano so okoli mene.

Moda se od leta do leta izpremeni.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIHAL ZOŠČENKO:

TUJCI

Tujci vedno dobro razločujem od naših sovjetskih državljanov. Ne vem, kako to, toda tujci imajo menaže že obraze nekam drugače. Da se tako izrazim — nekam nepremično drže mule in pongsneje od naših. Vzemite že ta izraz obraza, kako vam gleda tak-le tujec na vse drugo okrog sebe.

Nekateri tujci nosijo celo monokel na očesu. In tako se ozira s tem monoklom na vse strani, kakor bi hotel reči: ne odložim tega stekela in ne trenem z očesom, pa naj se zgodijo karkoli.

Podimo pravilni to je v redu. Ti tujci morda drugače sploh ne morejo ravnavi. Njihovo življenje je dokač nemirno. Da niso sami že po naravi tako mireni, bi imeli vse polno stnosti in težav.

Tako na primer sem čital nedavno, da se je neki tujec zadavil s kostjo. Bilo je tako-le: obiral je pečeno piško in počasi je, cesar bi ne smel. To se je pripetila na takem "svečanom" obedu. To se pravi na razkošnem banketu, kakršne prirejajo včasih tudi naša trgovska zastopstva v inozemstvu. Nedavno mi je pravilo o njih znano človeče iz takega našega zastopstva.

Torej ta zadeva s kostjo se je pripetila na takem "svečanem" banketu. In okrog tistega tujca je sedelo vse polno milijonarjev. Morda je bil njegov neposredni sosed sam Ford. In sami različni takli ljudje...

Zdaj si pa mislite, kako je tujcu pri srcu že sedi poleg Forda in pogoljne piščane kose. Seveda, z našega svobodnega stališča na tem ni prav nič žaljivega. Hm, pogoljni je kost in kaj za to? Pri nas se uredi taksi zadeva doceela gladko. V takih primerih imamo pomoč takoj pri rokah: Marijinsko bolinky in smolensko pokopalische....

Tam v tujini, o, tam ti pa napravijo to drugače. Tam je namreč skrbno izbrana družba. Saj veste, na takem "svečanem" banketu — okrog in okrog sami milijonarji, takoj na sosednjem stolu sedi Ford. Gospodje vsi v frakih, dame pa... In koliko je te električke, gotove gorri tam na lestenec načinjaj 200 sveč.

In sred tega razkošja pogoljne človek piščanevo kost. Tako začne kašljati, hrkati in stekati. Za prsa se prijemlje. Ah, križ božji! Da bi vstal od mize in stekel na stranišče — to seveda ne gre; to se ne spodobi v tako odlični družbi. Najbrž bi takoj pomisili: — aha, temu se pa res mudi.

PATENTI

Predajte svoj patent ali iznajdbo s tem, da razstavite svoj model na drugi in večji Mednarodni Patentni Razstavi, Chicago. Na tisoče izdelovalcev in kupovalcev patentov si bo ogledalo nenepravljivo v patentne za prodajo. Zelo nizke cene. Če nimate modela, bosta rizba in opis zadostovala. Pišite po brezplačno knjižico. — B. Hamilton Edison, Managing Director, International Patent Exposition, Merchandise Mart, Chicago.

Mali Oglasni

imajo velik uspeh

Skratka, sedel je možato do konca banketa in prav ničesar ni storil, kar bi motil odlično družbo. Šele ko so začeli gostje vstajati od mize, se je nekaj opotekel in se prikel z roko trebuh — najbrž ga je štipalo po njem. Potem je bilo pa zopet vse v redu.

Sedel je v salonu še dobre tri minute, kakor se spodobi ob takih prilikah potem je pa odšel počasi v predsto. Pa tudi tu se ni posebno žuril, z gospodinjo je še malo pokramnil, ročico ji je pojubil, poklonil in priporočil se je, svoje galoshe je pobral in jih obul, vse to pa s kostjo v želodeu. In odšel je.

No, na stopnicah, seveda, je pa že pospešil korake. Komaj se je držal na nogah, tako ga je bolelo. Skočil je v svojo kočijo.

Poženi, kar se da! — je zakričal na kočija — vozi hitro v bolnico in tako pod operacijski no.

Ali je ubogi Francoz umrl ali se je izlizal, vam ne povem ker tudi sam ne vem. Prepričan sem pa, da se je izlizal. Ta narod je namreč, ki so ga bili baš prinesli na mizo. Celo porcijo ga je pospravil.

ČUTILA ČEBEL

Te dni umrli švicarski psihiater Forel je bil tudi eden najznamenitejših raziskovalcev življenja čebel, os, mravelj, in termitor, torej socialno živečih žuželk. Izvršil je z ogromno potrebitljivostjo na stotine poskusov, da bi ugotovil, kaj vse zmorejo čuti teh živalic. Tako n. pr. dokazal, da razločujejo čebelice cvetlike tudi po barvi in obliki na samo po vonju, kakor je trdil Plateau. Vendata zadostuje že precej neokoren posnetek cvetličnih barv in oblik, da čebele premoti, kar poneni, da ne vidijo tako dobro kakor ljudje. Zadovolj poskus opisuje slavni učenjak sledete:

Izdelal sem rdeče, bele, modre in rumene cvetlice iz papirja. V vsaku sem kanil kapijo medu. Opozavati sem pričel okoli 9. zjutraj. Četr ure so letete premoge čebelice v vseh mogočih smerih mimo teh umetnih cvetlic, ne da bi se najmanj zanimali zanje, čeprav bi moral med vplivati na njih voh, da bi bila Plateaujeva trditve pravilna.

Zelo uro sem se potem odstranil. Ob povratku sem našel rumeno cvetlico prao, znamenje da jo je ena čebel odkrila. Ostale so bile nečitanknjene. Z veliko skrbnostjo sem postavil nato rdeče umetno cvetlico v bližino čebele, ki je pravkar plenila neko daljjo. Ponovil sem to poskus stiri ali petkrat, ne da bi čebela opazila med, tako močno je bila njen pozornost vezana od daljje. Končno mi je uspelo, da sem med spravil v direkten dotik s čebelino rilčkom. Tako je se lotila kapije medu in se bavila samo z umetno cvetlico, zanemarjajoč daljjo popolnoma. Pritrdil sem sedaj na vejo sred skupine daljnih papirnih cvetlic, dočim je čebela še rime.

Zelo uro sem se potem odstranil. Ob povratku sem našel rumeno cvetlico prao, znamenje da jo je ena čebel odkrila. Ostale so bile nečitanknjene. Z veliko skrbnostjo sem postavil nato rdeče umetno cvetlico v bližino čebele, ki je pravkar plenila neko daljjo. Ponovil sem to poskus stiri ali petkrat, ne da bi čebela opazila med, tako močno je bila njen pozornost vezana od daljje. Končno mi je uspelo, da sem med spravil v direkten dotik s čebelino rilčkom. Tako je se lotila kapije medu in se bavila samo z umetno cvetlico, zanemarjajoč daljjo popolnoma. Pritrdil sem sedaj na vejo sred skupine daljnih papirnih cvetlic, dočim je čebela še rime.

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko
Berile
(ENGLISH-SLOVENE TRADES)
Stane napre

\$2.—

Dnevno za ml.

KNJIGARNI 'GLAS NARODA'
in West in Street
New York City

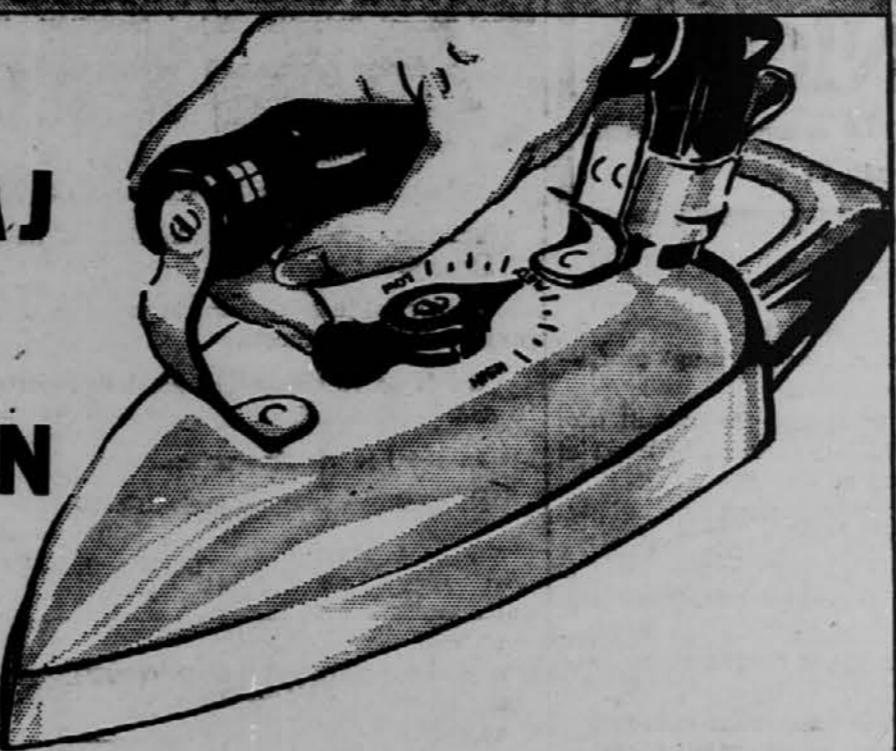
Prepričajte se!

ZAKAJ

12

VROČIN

na

Westinghouse Adjust-o-matic Likalnik?

DA VAM baš pravilno vročino za vso-ko blago, ki ga likate.

Od nizke vročine za najnežnejše svile — do visoke vročine za najtejše voleno blago — vam je treba samo obrniti pripraven majhen vzet proti začeljenim 12 vročinskim stopinjam.

Nič se vam ni treba batiti, da bi bil likalnik prevrčen ali premrel za posebno blago, ki ga nameravate likati, kajti temperatura avtomatično ostane pri vročini, ki ste jo izbrali.

Nadaljnja prednost, ki vam bo ugaja-ja pri tem lahko tekočem pokromljenem Westinghouse Adjust-o-matic likalniku, je nova garantirana vrivica in spojilo, ki se da dosti lažje odvzeti in vstaviti.

Naprodaj v vseh naših prodajalnah in pri naših posebnih zastopnikih
Pokromljen
WESTINGHOUSE ADJUST-O-MATIC
LIKALNIK

8 75	ali 75c na roko—\$1.00 mesečno z prihodnjimi 8 računi za električni tok.
\$1 POPUSTA	za vaš star likalnik če kupite Adjust-o-matic

Tukaj je prstna kontrola
zgoraj na likalniku. Da trajno vročino ob katerikoli 12 različnih top-
lotnih stopinjach, katero si izberete.

The New York Edison Company Brooklyn Edison Company, Inc.
The United Electric Light and Power Company
New York and Queens Electric Light and Power Company
The Yonkers Electric Light and Power Company

Consolidated Gas Company System

ROMAN MARTINA LUTHRA

Martin Luther, veliki nemški verski reformator v srednjem veku, je bil kakor večina mož njegove vrste menil in kot tak bi se severne cvetlike, ki so bili padli iz te našte. Spustila se je nanje in pričela skrati med na njih. Pritrdil sem te delce na cvetlico, ki so ji pripadali. Odlet je se vratil v barvane čebeli, vse tremutek k papirnim cvetkam in so skrake iz njih, ne da bi se memile po številnih daljih, kakor da jo pregrajajo spomini na med. Potem se je vrnila k neki beli cvetlici in jo plenila, nakar se podala še k rdečim in rumenim papirnim cvetlicam, a kakovjena modra tovarišica je povsem zanemarila prave dalije.

Sedaj se je pojavila bela čebela, pa na takoj našla svoje papirne cvetke in je začela pleniti po številnih daljih, kakor da jo pregrajajo spomini na med. Potem se je vrnila k neki rumeni čebeli, ki je bila plenila neko beli cvetlico, ni jih pa spoznala, iz česar razumen, da ni mogla asociirati spomina na njih zunajost z vonjem in okusom medu. Končno je zleteta k skupini krizantem in je tam odkrila razne dolce rumenega srca umejetne cvetlike, ki so bili padli iz te našte. Spustila se je nanje in pričela skrati med na njih. Pritrdil sem te delce na cvetlico, ki so ji pripadali. Odlet je se vratil v barvane čebeli, vse tremutek k papirnim cvetkam in so skrake iz njih, ne da bi se memile po številnih daljih, kakor da jo pregrajajo, naj ostane, lahko jo strašijo, da bo imela na vesti smrtni greh, ne morejo pa ravnati z njim kot jetnico.

V srednjem veku je bilo pa drugače. V samostanu je prišlo v starih časih dekle mnogo lažje, nego iz njega. Mnoga dekleta ki so jih postali starši v zgodnji mladosti v samostanske šole, kjer so se jih hoteli odkrili, so obdržali za samostanskimi zidovi proti njihovi volji. Tako je bilo tudi s Katarino de Bora, ki je bila potegnila iz samostana. Tako je storil tudi Luther, samda je bila njegova ženitev po vrsti že zelo romantična. Za ženo si je izbral redovnico Katarino de Bora, ki je bila potegnila iz samostana. Časi so se od takrat izpremenili in zdaj nobene redovnice držati v samostanu. Lahko je pričevanje, naj ostane, lahko jo strašijo, da bo imela na vesti smrtni greh, ne morejo pa ravnati z njim kot jetnico.

Luther takrat menda ni bil nič kaj navdušen za ženitev. V ženski družbi se sicer čutil kot riba v vodi, toda zakonski jaremu mu ni dinjal. Vse osovojene redovnice je imel rad, nobeni pa ni dajal prednost pred drugimi. V družbi Katarine de Bora je bilo pa tudi njemu nekaj tesno. Prisel je do pripravljanja, da gleda mlada plemeščina nazaj z viška. Zato ga je tem bolj veselilo, ko je svedel, kako misli o njem. Čim so mu sporocili njeno skrito

željo, da bi se rada poročila z njim, je izpremenil svoje naziranje o zakonskem stanu.

Luther je bil star takrat 42, Katarina pa 26 let. Razlika v starosti pa ni mogla vplivati na zakonsko srečo. Vzela sta se in do smrti sta bila sreča. V Luthrovem življenjsku pisu je rečeno da je rad delal s svojo ženo, ki je bila zelo učena, in da jo je imel zelo rad, ker je bila izborna gospodinja.

FAŠISTIČNI GENERAL GRA-

ZIANO JE BIL UBIT

Pariški "Avanti" objavlja senzacionalna odkritja o tajinstveni smrti fašističnega generala Graziazzina, o katerem se je svoječasno pogovarjalo, da je postal žrtev slučajne nesreče ter da je po naključju padel iz vlaka. Toda preiskava je ugotovila, trdi "Avanti", da so Graziazzini nasilno vrgli iz vlaka. To se je zgodilo po izrecnem povelju fašistične vlasti.

Zelodčna Tonika, na katero se ona zanesе

"Etna, Pa.—V teh tednih bom 66 let starca. Ceravno sem imela 13 otrok in sem vedno opravila vsa hišna dela sama, vseeno se počutim dobro, ker sem vživala

TRINERJEVO
GREJKO VINO

In ta izvrstna zelodčna tonika je mene obdržala v najboljšem položaju. Jaz se zanesem nanj in ga vedno priporočam vsakomur, ki trpi vsled zaprtince, slabega teka, glavobola ali izgube spanca. Vaša Mrs. J. Kuslich." Trinerjevo grejko vino vživa popolno zaupanja od tisoč družin, ker vedo, kako jem je pomaga. Veliko zdravnikov ga priporoča. V vseh lekarjih in mailin vseh kliničnih. Vrednost zelodčne tonike je vsem znana in lahkota prizadevanja. Kaj je v tem bolj veselilo, ko je svedel, kako misli o njem. Čim so mu sporocili njeno skrito

stičnega voditelja Ruffalda, ki je ta zločin dobro organiziral.

Umor so izvršili člani železničarske fašistične milice. Vrgli so gene raia z vlaka v času, ko je vozil z največjo brzino na odprtji prog.

ZANIMIV ČLANEK

Ob obletnici svetovne vojne utegne koga zanimati članek, ki ga je napisal 30. julija 1. 1914. dr. Arthur Bernstein, takrat urednik berlinskega lista "Die Morgenpost", ki pa takrat ni smel biti objavljen — objavil pa je to članek 30. julija 1. 1931. "Prager Tagblatt". V članku beremo med drugim:

— Prvič: trouze (Nemčija, Avstrija in Italija) ni več. Italija se ne bo bojevala, vsaj ne na naši strani; če bo vstopila v vojno, se bo borila na strani antante.

Drugič: Anglija ne bo bila nevtralna, ampak bo pomagala Franciji; če ne takoj, pa takrat ko bo Francija resno ogrožena. Anglija tudi ne bo trpeča, da bi nemške čete korakale skozi Belgijo, kar je že od 1. 1907. naprej v naših načrtnih, ki niso nobena tajnost več. Če bo Anglija nastopila proti nam (proti Nemcem), bo potegnila za seboj ves anglosaksonski svet, zlasti Ameriko; brakone pa ves svet.

Tretnji: Japonska Rusija ne bo napadla, ampak bo napadla skoraj gotovo nas, ker še ni pozabila imrovih poganj v Shimonoseki-u.

Cetrtič: Skandinavske države, naši "germanski bratje", nam bodo prodajale vse, kar bodo le mogle, sicer pa nam ne bodo naklonjene.

Petič: Avstrija je v vojaškem oziroma komaj kot Srbiji in Romuniji. Gospodarsko se utegne prestradati 3 do 5 let, nam pa ne more dati nit.

Sestič: Revolucija bo izbruhnila v Rusiji še potem, ko bo Rusija premagana; dokler pa se bo borila z uspehom, na revolucijo ni nitil za mislit.

Naši poslaniki poznojajo položaj čisto tanak in tudi (kancier) Bethmann-Hollweg ga pozna. Zato si je težko mogoče mislit, da bi hoteli odgovorni elementi državo v 3–5 letno vojno; kajti mi prav nič ne vemo, če bomo zmagali v najstrengejši vojski, kar jih je svet kdaj doživel. Pa tudi če zmagamo, ne bomo nič pridobili kajti Avstrija ne bo dovolila, da se Nemčija poveča. Denarja za plačevanje vojne ne bomo nikjer. Edini zmagovalec bo Anglija, Nemčija pa se bo vojskovala za prazenč. Posledica vojne bo samo 1 milijon mrljev, dva milijonov invalidov in 50 milij

